

ALLAH'IN(CC) KULLARININ ÖZELLİKLERİ VE GÜZEL HUYUN ÖNEMİ

Eûzubillahimineşşeytânirracim.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdulillâhi Rabbi'l-âlemîn.

Vesselâtu vesselâmu âlâ seyyidi'l-ev-velîne ve'l-âhirîn seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedin ve âlihi ve sahibihî ecmaîn ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmid-dîn.

Emma ba'dü fe'lemû eyyühe'l-ihvân fe-inne efdale'l-hadîsi kitâbullâh ve efdale'l-hedyi hedyu seyyidinâ muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerra'l-umûri muhdesâtuhâ ve külle muhdesin bid'ah ve külle bid'atin dalâleh ve külle dalâletin ve sâhibehâ fî'n-nâr. Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl;

إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ سَنَامًا وَإِنَّ سَنَامَ الْقُرْآنِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ
مَنْ قَرَأَهَا فِي بَيْتِهِ لَيْلًا لَمْ يَدْخُلْهُ الشَّيْطَانُ ثَلَاثَ
لَيَالٍ وَمَنْ قَرَأَهَا فِي بَيْتِهِ نَهَارًا لَمْ يَدْخُلْهُ الشَّيْطَانُ
ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ

*Inne li-küllü şey'in senâmen ve inne senâme'l-kur'âni sûratü'l-bakara men karaehâ fî-beytihi leylen lem yedhulhu's-şeytânü selâse leyâlin ve men karaehâ fî-beytihi nehâren lem yedhulhu's-şeytânü salâsete eyyâmin.*¹

Sadaka Resûlullah fî-mâ kâl ev ke-mâ kâl.

Çok aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, ihsânı, ikramı dünyada ve âhirette cümleğiniz üzerine olsun.

Allahu Teâlâ hazretlerinin sevgili habîb-i edîbi Muhammed-i Mustafâ *sallallahu aleyhi*

¹ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 128, r. 8.

ve sellem hazretlerinin mübarek hadîs-i şeriflerinden bir demet okumak üzere burada toplanmış bulunuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve iza-hına başlamazdan önce Peygamber Efendimiz'e sevgimizin, saygımızın, bağlılığımızın, ümmetliğimizin bir nişânesi olsun diye onun kendi ruhuna ve âline ve ashâbına, etbâına, ahabbâına, ve sâir enbiyâ ve mürselînin ruhlarına, cümle evliyâullah ve mukarrebinin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşitleri olan sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ve hulefâsının, müritlerinin, muhiblerinin ruhlarına ve uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu mübarek ibadethanede toplanmış bulunan siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına bir hediye olsun diye ve biz yaşayan müslümanların da dünya ve âhîret saadetine ermesine vesile olsun diye bir *Fâtiha* üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyup öyle başlayalım. Buyurun...

a. Bakara Suresi, Kur'an-ı Kerim'in Zirvesidir

Mukaddimede metnini okumuş olduğumuz hadîs-i şerîf Bakara sûresinin fazileti hakkındadır. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri Bakara sûresi hakkında şöyle buyuyor;

b. Oruç İbadetin Kapısıdır

Inne li-küllü şey'in senâmen. “Her şeyin bir zirvesi vardır.” Hörgücü, yüksek noktası, şâhikası vardır. *Ve inne senâme'l-kur'âni sûratü'l-bakara.* “Kur'ân-ı Kerîm'in de zirvesi Bakara sûresidir.” Öyle kıymetli bir suredir ki;

“Kim bu sûreyi bir gece evinde okursa o eve üç gün şeytan girmez. Kim bu mübarek sûreyi evinde bir gündüz okursa üç gün onun evine şeytan girmez.”

Gece okursa üç gece, gündüz okursa üç gündüz. Demek ki bir gece bir gündüz haftada iki defa okusa bütün haftası evin içi şeytansız olacak. Bu hadîs-i şerîf İbn Hibban'da, Taberânî'de, vesair kaynaklarda vardır. Sehl b. Sa'd'dan rivayet edilmiştir.

Biz evimize giriyoruz kavga, gürültü, çekişme çatışma oluyor. Bir huzursuzluk uğursuzluk oluyor. Sonra kendimiz de pişman oluyoruz yaptığımız şeye. Bizim evlerimizde Allah etmesin de evlerde olabiliyor, duyuyoruz böyle. Demek ki Kur'ân-ı Kerîm okunsa şeytan giremeyecek. Bakara sûresinin tamamı okunduğu zaman üç gece giremeyecek. Gündüz okunsa üç gündüz giremeyecek. O halde demek ki bu sûreyi okumamız lazım. En aşağı üç gün geçirmeden haftada iki defa bu sûreyi okusak evimize geceli gündüzlü şeytanı sokmamış oluruz. Şeytan girmediği zaman da kim bilir ne hayırlı işler yaparız. Ne Allah'ın hoşuna gidecek hayırlara muvaffak oluruz. Evimizde ne bereket güzellik olur inşaallah.

Bakara sûresinin bu fazileti nedir?

Bakara sûresi biliyorsunuz;

الْم ذَلِك الْكِتَابُ لَا رَيْبُ فِيهِ

*Elif lâm mîm. Zâlike'l-kitâbü lâ-raybe fîhi.*² diye başlayan ve *âmene'r-resûlü*³ ile biten

² 2/Bakara, 1-2.

³ 2/Bakara, 285-286.

sûre-i celîledir. İçinde çok kıymetli, hâsseten ehemmiyeti olan âyet-i kerîmeler vardır. *Âmenerresûlü*, bir güzel mânası olan müslümanlara çok müjdeli Mirac gecesinin hediyesi olan âyetleridir. *Âyete'l-Kürsî*⁴ vardır. Çok faziletleri vardır içinde ahkâm-ı ilahî vardır. Şerî şerîfin hükümleri vardır. Onun için bir insan bu sûreyi ezberleyebilirse çok hayırlara erer, 286 ayettir. Eh insan sabreder, dişini sıkarsa hızlı okuyan bir insan herhalde yarım saatle bir saat arasında bunu tamamlar. Ama ondan sonra rahat eder, çok sevapları kazanmış olur.

Allahu Teâlâ hazretleri gönlümüze Kur'ân-ı Kerîm sevgisini yerleştirsin. Kur'ân-ı Kerîm'i çok çok okuyucu, mümkünse ezberleyici olalım.

Eskiden bu hadîs-i şerîfle karşılaşsaydık, eskiden beri okusaydık bir ünsiyet ola ola aşağı yukarı Bakara sûresini ezberleyiverirdik. Çocukluğumuzdan beri okuya okuya ezberlerdi arkadaşlar. O bakımdan gayretli olalım.

⁴ 2/Bakara, 255.

إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ بَابًا وَبَابُ الْعِبَادَةِ الصِّيَامُ

*Inne li-küllü şey'in bâben ve bâbü'l-
'ibâdeti es-sıyâmu.*⁵

“Her şey şeyin bir kapısı vardır.” Caminin, evin kapısı vardır. “İbadetin kapısı da oruçtur.”

İnsan güzel kulluğa, Allah'ın sevdiği, razı olduğu hâle insanı götüren ibadetlere oruçla girer. Oruç tuttuğu zaman nefsinin tepeleyebilir, kalbi nurlanır, basiret gözü açılır ve Allah'a güzel kulluk yapması mümkün olur. Onun için Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri yalnız Ramazan'da değil başka zamanlarda da sık sık oruç tutardı. Hele bu Receb'te, Şaban'da -üç aylarda yani- çok daha fazlaca gayretli olurdu. Bu orucun sevabını Allahu Teâlâ hazretleri hesaba ölçüye sığmaz şekilde bol olarak verecek. Oruca kendimizi alıştıralım. Arada aç kalmaya, midemizin kıvranmasına, açlığın feyzine bereketine ermeye kendimizi alıştıralım.

⁵ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 128, r. 9.

إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ تَوْبَةً إِلَّا صَاحِبَ سُوءِ الْخُلُقِ فَإِنَّهُ
لَا يَتُوبُ مِنْ ذَنْبٍ إِلَّا وَقَعَ فِي شَرِّ مِنْهُ

*Inne li-küllü şey'in tevbeten illâ sâhibe sûi'l-huluki fe-innehû lâ yetûbu min zenbin illâ vaka'a fî-şerrin minhü.*⁶

Hız. Âişe validemizden buyrulmuş; “Her şeyin tevbesi vardır.” Bir kul bir hata işleyebilir, kabahati hatası olur, nefesine şeytana uyar, her şeyin tevbesi vardır. Döner iyi kul olur, dosdoğru yolca yürür sonunda Allah'ın sevgili kulu da olabilir. Her şeyden dönüş mümkün olur.

Tevbe Arapça'da “dönmek” demektir. Dönersin, pişman olursun, yapmamaya içinden iyice niyetlenirsin, gözyaşı dökersin; Allah affeder.

“Yalnız kötü huy sahibinin tevbesi, insan kötü huylu oldu mu onun tevbesi fayda vermez.” *Fe-innehû lâ yetûbu min zenbin illâ vaka'a fî-şerrin minhü* “Çünkü o kötü huylu insan bir günahattan tevbe etse ondan daha kötü

⁶ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 128, r. 10.

bir başka günaha yakalanır.” Huyu kötü... Huyu kötü olduğu zaman insanın durumu çok zor olur.

Allahu Teâlâ hazretleri bize güzel huy nasip eylesin.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurdu ki; “Ben güzel ahlâkı öğretmek, tamamlamak için peygamber gönderildim.”⁷ O kadar önemli!

Hepimiz huyumuzun güzelliğine son derece dikkat etmeliyiz. Yani esas itibariyle temiz kalpli, başkalarının iyiliğini isteyen, affedicisi, bağışlayıcı; kötülüğe kötülükle mukabele değil iyilikle mukabele etmeye iç yapımız itibariyle hazırlıklı, mayası temiz insanlar olmaya, içimizi temiz pak etmeye çalışmalıyız.

Bu olmadığı zaman, insan kötü huylu olduğu zaman yaptığı işlerin bir faydasını görmez. Çünkü kötü huylar yaptığı güzel amellerin de sevaplarını alır götürür. Mesala hasetçi olsa hasetten kıvranıyor, karşısındakini kıskanıyor. Haset insanın öteki iyiliklerinden

kazandığı sevapları da yakar götürür. Onun için hasetli, hasetçi, kindar, buğz edici, geçimsiz olmayacağız.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki;

*Lâ hayra fî-men lâ ye'lefü velâ yü'lefü.*⁸

“Başkasıyla geçinemeyen, başkalarının yanına sokulup geçinemediği insanda hiçbir hayır yoktur.”

Geçimli olacak insan. Kaşı çatık. Bizim oraların bir halk tabiri vardır; “Önüne varsan süser, altına varsan teper” derler. Yani affedersiniz hayvana benzetiyor; önüne yaklaştığın zaman tos atıyor, arkasına gittiği zaman tepiyor. Neresinden yanaşacaksın buna, yanaşılmıyor. Böyle insanda hayır yoktur.

Dinimizin insanın içine işlediğinin alameti güzel huydur. Güzel, dindarlığı içine işlemişse huyu güzel olacak. Hanımıyla geçimi güzel, hanımsa beyiyle geçimi güzel olur. Çocuklarına muamelesi güzel, komşusuyla muamelesi

⁸ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 230, r. 9.

tatlı, ticareti hoş, yüzü güleç olur; affedici, bağışlayıcı olur.

Güzel huy nedir?

Güzel huy kötüye karşı iyi olabilmek me-
ziyetidir. İyiyeye karşı iyiliği herkes yapar. Sana
birisi bir iyilik etmişse sen de onun altında kal-
mak istemezsin, ona iyilik yaparsın. Ama kötü-
lüğün karşısında bilakis iyi iş yapabilmektir gü-
zel huy. Yani içinden buna sahipsen ne âlâ.

Mesela, Ebû Hüreyre *radıyallahu anh* “İyi
huy nedir?” diye sorunca Peygamber Efendi-
miz buyuruyor ki; *Tasılü men kata’ake*. “Sen-
den alakayı kesip koparmış, sana küsmüş da-
rılmış gitmiş olanla sen yine bağlantını ahbap-
lığını devam ettirirsin.”

E küstü...

Sen küsmezsin.

Ve tu’ti men haramake. “Senden mal
esirgeyene, istediğin zaman vermeyene sen
verirsin.”

E canım geçen sefer o bana vermemişti.
Ben de şimdi tam sıkışmış, ona vermem. Oh
olur.

Hayır! Sen bilakis vereceksin. Geçen sefer bu bana vermemişti diye bilakis vereceksin ki güzel huylu olasın.

Ve ta'fu ammen zalemeke. “Sana zulmedenini affetmendir.”⁹

Ama hocam bu bana vurdu, dövdü, sövdü haksızlık etti.

Tamam, sen de ona haksızlık edersen, sen de onu döversen bu iş kıyamete kadar devam eder. Kan davası olur nesillere intikal eder. Sen onun amcasının oğlunu öldürürsün o senin çocuğunu öldürür filan böyle gider durur. Herkes cehenneme gider. Olmaz! Koca bir grubun helakine sebep olur. Kötülüğe iyilikle mukabele edersin.

c. Hz. Peygamber (sav) Nefsi İçin İntikam Almamıştır

Peygamber Efendimiz buyurdu ki; “Benim ilk bıraktığım dava kendi amcamın davasıdır. İlk kaldırdığım faiz kendi ailemizin filanca

şeyden kaldırdığım faizdir.”¹⁰ Yani kendisi böyle yaparak fedakarlığı bize numune oldu.

Efendimiz kendi nefsi için kimseden intikam almadı. Fırsatı buldukça, imkân oldukça affetti. Kanlı katilleri affetti. Müslüman olmuş, pekala... Hz. Hamza Efendimiz’in katilini bile affetti. Müslüman oldu geldi diye öldürmedi. Kendisinin aleyhinde şiirler yazıp menfî propagandalar yapan Ka’b b. Züheyr hakkında, “Madem Allah’ın Resûlü’ne öldürün.” diye öldürülmesine fetva çıktı. Adamcağız döndü dolandı, saklandı, bir yerden bir yolunu buldu Peygamber Efendimiz’in yanına girdi. Af dileyen, özür dileyen, bağışlanmasını isteyen uzun bir kaside sundu. Efendimiz çıkardı sırtındaki hırkasını giydirdi ona; affetti. Yani öldürülmeyi hak etmiş insanı affetti.

Biz de affedersek Allahu Teâlâ hazretleri büyük mükâfat verir. Biz de cömert olursak Allah bize daha büyük cömertlikler gösterir âhîrette. Biz insanların ihtiyacına koşarsak Allah bizim ihtiyacımıza koşar. Biz bir ayıbı örtersek Allah bizim bin ayıbımızı örter. Yani bu

dünyada yaptığının kat kat fazlasını âhirette görürsün.

Onun için gelin hepimiz şu kendi huylarımıza bir bakalım. Kötü huylarımızı tasfiye edelim, iyi huylu olalım. Bu dervişlik filan denilen şey tesbihle, takkeyle, sarıkla, sakalla olan bir şey değildir. Bunu büyüklerimiz de söylüyor. Hatta şairin birisi güzel söylemiş, kitaplarımıza da geçmiştir;

Dervişlik olaydı tac ile hırka,

Alırdık biz dahi otuza kırka.

Yani dervişlik denilen şey başa bir külah, kavuk giymekle; sırtta bir cübbe geçirmekle, hırka giymekle tespihle olsaydı biz de çarşıdan pazardan kavuğu hırkayı alırdık... öyle değil. Öyle değil;

Dövene elsiz gerek,

Sövene dilsiz gerek.

Derviş gönülsüz gerek,

Sen derviş olamazsın.

Ele geleni yersin,

Dile geleni dersin.

Böyle dervişlik mi olur.

Sen derviş olamazsın.

Diyor Yunus Emre. Anlamış yani işin özünü; kuzu gibi yumuşak başlı olacak.

Ama nasıl sevdirmiş kendini! Kendisi de öyle yaşamış da nasıl sevdirmiş kendini! Hâlâ, hâlâ Yunus'un nâmı yürüyor. Anadolu'da bilmem kaç tane yer var Yunus'un mezarı burasıdır diye. Herkes kendisine sahip çıkmaya çalışıyor. Karaman'da, Eskişehir'de, Erzurum'da var. Bilmem şurada burada, birçok yerde var...

Neden?

Sevgiden... Herkes seviyor. Demek ki güzel huyun neticesi hem dünyada hem âhirette sevgi kazanmaktır. Güzel huyun neticesi Allah'ın rızasını kazanmak, Allah'ın cennetine cemaline ermektir. Onun için şu güzel huyluluğu öğrenelim; kalp kırmayalım, birbirimizle konuşurken zarif, ârif, kâmil, edip olalım, edepli kul olalım.

Ben kendime de etraftaki kardeşlerime de hayret ediyorum; bakıyorum naklediyorlar;

Filanca filanca ile konuşmuş şöyle şöyle demiş.

Allah Allah! Bu kardeş bu sözü nasıl söyler, çok kalp kırıcı, çok kırıcı konuşmuş.

Ya sen bu sözü sana söyleselerdi razı gelir miydin?

Gelmezdim.

Ne diye söylüyorsun karşındakine? Ne diye karşındakinin kalbini kırıyorsun?

O zaman söylüyor.

Herkes ona hürmet etsin o herkesin kalbini kırsın!

Öyle şey olmaz ki! Sen sana yapılmasını istemediğin muameleyi karşındakine yapma.

Hocam ama ezerler beni! Hep zulmedeni affedersem ezilirim. Ben de bana bir yapana bin yapayım.

Allah *celle celâluhû* karşılar. Senin o Allah rızası için münakaşadan vazgeçmene, senin o affetmene, o geri çekilmene Allah büyük mükâfat verir. Onun için mükâfatı Allah'tan bekleyeceğiz. Yoksa bu dünyada zarar ediyormuşsun gibi gelir sana.

Ya ben bunu affedince zarar edeceğim galiba, ben bunu bağışlayınca galiba ben haksızlığa uğramış olacağım.

Hayır! Allah onu telafi eder, çok hayırlara erdirir.

Onun için hepimiz güzel huylu olalım. Güzel huylu olmadığı zaman insanın sonu fena. Tevbe de etse yine fena. Huyu kötü olduğu için tevbeyi çabuk bozar, daha kötü bir günaha düşer. Onun için içimizi terbiye edeceğiz. Engin olacağız.

Büyüklerimizden tanıdıklarımızdan hatırlıyorum; adama kötü bir söz söylettiremiyor-
sun, kötü bir şey düşündüremiyorsun. Tepeden tırnağa iyilik olmuş, kötü şey düşünemiyor. En kötü bir şeyi;

Tamam, artık ispat ettim, buna da bir şey diyemez. Ya bak böyle böyle yaptılar.

Yok, onu da şu sebepten yapmıştır.

Gene ona da bir iyi taraf buluyor, onu da [affediyor.]

Dedelerimiz aptal değildi. Dedelerimiz bu işi biliyorlardı. Biz de affedici olalım, biz de

güzel huylu olalım. Biz de birbirimize karşı ahlâk-ı hâmide ile adâb-ı muâşerete riayetle muamele edelim. Rabbimiz çok hayırlara erdirecek.

إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ صَدَاءً وَجِلَاءً وَإِنَّ جِلَاءَ الْقُلُوبِ
الِاسْتِغْفَارُ

*Inne li-küllü şey'in sîdâen ve cilâen ve inne cilâe'l-kulûbi el-istiğfâru.*¹¹

“Her şeyin pası kiri vardır ve cilalanması vardır.” Madenî eşya, daha başka maddeler... Kirlenir, paslanır... Efendim odaya döşediğin tahtalar, halılar, şunlar bunlar kirlenir, paslanır. Her şeyin böyle bir kiri olur; bir de temizlenmesi olur. “Kalplerin cilası ve temizlenmesi, parlatılması da tevbe ve istiğfar etmektir.”

Ne demek tevbe istiğfar?

“Yâ Rabbi! Ben bilerek veya bilmeyerek hata kusur işledim, işlemişimdir, bir kısmını anlamışsam bile bir kısmını anlayamamış olabilirim. Beni affeyle yâ Rabbi! Sen affedicisin

¹¹ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 128, r. 11.

beni bağışla yâ Rabbi!” diye insanın hatasını anlayıp Allah’a yönelmesi. Allahu Teâlâ hazretleri tevbe edenin tevbesini kabul eder, istiğfar edeni affeder. Peygamber Efendimiz;

*La sağîrate mea’l-ısrâr ve lâ kebîrate mea’l-istiğfâr.*¹² buyurdu. “Küçük günah” diyoruz ya;

“Ehemmiyeti yok, azıcık bir günah yapıvereyim.”

Haa! “Küçük günahı ısrar edip yapmaya devam edersen o küçük günahlar büyür, yekün tutar, büyük günah olur.” İsrar edildiği zaman küçük günah kalmaz ortada. İsrarla yapılan şey küçük günah olmaktan çıkar büyük günah, büyük vebal olur. *Ve lâ kebîrate mea’l-istiğfâr.* “Tevbe ve istiğfar etmekle de insanın üzerinde büyük günah kalmaz.” Allah affeder buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Onun için tevbe ve istiğfarı çok yapalım, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz de “Ben de günde 70 defa, 100 defa tevbe ederim, istiğfar ederim” buyurdu.¹³

12

13

Peygamber olduğu halde; geçmiş ve gelecek günahlarının affedildiği kendisine âyet-i kerîme¹⁴ ile vaad edildiği bildirildiği halde... Hatalarına varsa zellelerine tevbe ve istiğfar eyledi, bize numune olsun diye. Biz de tevbekâr kul, istiğfar edici kul olalım. Hata edebileceğimizi düşünelim. Kendimizi muhasebeye tâbi tutalım, hesaba çekelim. Eksiklerimizi, kusurlarımızı akşama düşünelim bir daha yapmamaya çalışalım. Gördüğümüz hatalarımızdan kurtulmaya gayret edelim ki kalbimiz nurlansın. Bir insanın kalbi nurlandı mı ayna gibi hakâyik-i imâniyeyi, maarif-i ilahîyeyi orada müşahede etmeye başlar, çok hayırlara erer. Allah'ın sevgili kulu olur. Onun için dili tevbeli, istiğfarlı, zikirli kullar olmaya gayret edin.

إِنَّ لِكُلِّ عَمَلٍ شِدَّةً وَلِكُلِّ شِدَّةٍ فِتْرَةٌ فَمَنْ كَانَتْ
فِتْرَتُهُ إِلَى سُنَّتِي فَقَدْ اهْتَدَى وَمَنْ كَانَتْ إِلَى غَيْرِ
ذَلِكَ فَقَدْ هَلَكَ

*İnne li-küllü ‘amelin şiddeten ve li-küllü şiddetin fetret fe-men kânet fetratühû ilâ sünnetî fe-kadi’htedâ ve men kânet ile ğayri zâlike fe-kâd heleke.*¹⁵

“Her şeyin bir hevesle yapıldığı kuvvetli zamanı vardır. Bir de gevşek zamanı vardır.”

İbadet de başka işler de öyledir. İnsan gençliğinde ticarete bir dalar gece gündüz uyumadan ticaret yapacak, sanki dünyayı devirse zor gelmeyecek gibi çalışır çalışır bir zaman gelir bıkar. Her şeyde böyle bir bıkmak, gevşeme hali olur. Peygamber Efendimiz diyor ki;

“Kimin gevşemesi benim sünnetime doğru olursa, yani benim sünnetime muvafık bir şekilde istirahati, gevşemesi olursa kazanır, hidayet bulur. Kimin gevşemesi sünnete aykırı tarzda olursa, dinlenmesi yersiz, tuttuğu işi bırakması zamansız olursa o da helâk olur.”

Bize Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz ibadet yapacağımız zamanı da bildirdi istirahat edeceğimiz zamanı da.

¹⁵ Gümüshânevî, *Râmûz*, 128-9, r. 12.

Dinleneceğimiz zamanı da bildirdi kalkıp çalışacağımız zamanı da. Onun için bizim ölçümüz Peygamber Efendimiz'in sünneti olmalıdır. Her işimizi ona göre yapmalıyız. Peygamber Efendimiz sabah namazını, yatsı namazını, bütün namazları camide kılmaya çok teşvik etti bizi. O halde sabah namazı vaktinde uyumak olmaz. Kalkacağız camiye geleceğiz. Şu cami sabah namazında da böyle dolacak.

Ondan sonra?

Ondan sonra öğleye doğru Efendimiz'in *kaylûle* uykusu var. O zaman dinlen. Bak dinlenme yapıyor, uyuyor ama sünnete uygun uyuyor. Bazı günler oruç tutardı Peygamber Efendimiz bazı günler tutmazdı. Her zaman tutulmasını da tavsiye etmezdi. Bu Şaban ayının on beşinden sonra oruç tutmayı tavsiye etmemiş. Ramazan'a hazırlanın biraz, semiz olun yani semirelim biraz güç kuvvet kazanalım diye Ramazan'a son günlere yakın tutmamayı tavsiye etmiş. Şaban'ın on beşinden sonraki [günler.] İşte o zaman bir toparlansın, Ramazan'da yine ibadete zevkle bir dalar bir gayrete gelir filan... Ramazan'ın sonuna doğru sevapları kazanır. Bayramda yer içer, bayram

eder. Bak yeme zamanı da belli yemememe zamanı da. İstirahat zamanı da belli kalkma zamanı da. Peygamber Efendimiz yatsı namazından sonra hemen yatmayı tavsiye ediyor ama teheccüde kalkmayı tavsiye ediyor. Yatsıdan sonra gidip yatalım, teheccüde kalkalım. Her işimizi sünnete göre yaparsak hidayet buluruz; aksini yaparsak mahvoluruz.

Rabbimiz bizi Peygamber Efendimiz'i iyi tanıyanlardan, öğrenenlerden, onu terbiyesini iyi alanlardan eylesin. Sünnetine iyi sarılanlardan eylesin. Sünnetine uygun yaşayıp sevapları kazananlardan eylesin. Bidatlara sapıp, sünnetinden ayrılıp helâk olanlardan eylemesin.

d. Allah'ın(cc) Afiyet Üzerine Yaşatıp Cennete Koyduğu Kulları Vardır

إِنَّ لِلَّهِ عِبَادًا يُضُنُّ بِهِمْ عَنِ الْبَلَايَا يُحْيِيهِمْ فِي عَافِيَةٍ
وَيُمِيتُهُمْ فِي عَافِيَةٍ وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ فِي عَافِيَةٍ

İnne lillâhi 'ıbâden yüzannu bi-him 'ani'l-belâ yuhyîhim fî-'âfiyetin ve yumîtühüm fî-

*‘âfiyetin ve yüdhilühümü’l-cennete fî-‘âfiyetin.*¹⁶

Enes b. Mâlik *radiyallahu anh*’ten Peygamber Efendimiz buyurmuş ki;

“Allah’ın öyle kulları vardır ki Allah onları beladan korur.”

Belaya sıkıntıya uğratmaz. Allah’ın öyle kulları vardır. *Yuhyîhim fî-âfiyetin.* “Âfiyet üzere yaşatır.” Huzurlu, hastalıklardan salim; dertlerden, gamlardan, kederlerden âsûde tatlı bir ömür sürer. *Ve yumîtühüm fî-‘âfiyetin.* “Güzel bir hüsn ü hâtime ile âfiyet üzere canını alır.” Hoş bir hal üzere canını alır. *Ve yüdhilühümü’l-cennete fî-‘âfiyetin.* “Âfiyet ile cennetine sokar.”

Bu hadîs-i şerîften anladık ki; demek ki Allah bazı kullarını dünyada da âhirette de bir sıkıntıya uğratmadan âfiyetle yaşatıyormuş.

Rabbimiz bizi onlardan eylesin.

Evet, duyuyoruz; peygamberlere çok sıkıntılar, büyük belalar gelirmiş, Allah’ın velî

¹⁶ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 129, r. 1.

kullarına belalar gelirmiş ama eh her işi âfiyet üzere olan Allah'ın böyle kulları da varmış.

Rabbimiz bizi âfiyet üzere yaşayanlardan eylesin.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* bir başka hadîs-i şerîfinde buyurmuştu ki; “Allah'tan bir şey istediğiniz zaman, afiyeti isteyin. Çünkü âfiyet hem dertlerden uzak olmayı hem de hastalıklardan salim olmayı ifade eder.”¹⁷ Yani Allah insana âfiyet verdi mi bir, vücudu zinde olur, hasta olmaz; iki, gönlü, kafası, kalbi dinç olur, üzüntü olmaz içi şen olur.

Allah bizi dünyada da âhirette de âfiyette eylesin. Demek böyle kullar olduğuna göre bizi de onların zümresine lütfuyla keremiyle dahil eylesin.

إِنَّ لِلَّهِ عِبَادًا اخْتَصَّهُمْ بِحَوَائِجِ النَّاسِ يَفْزَعُ
النَّاسُ إِلَيْهِمْ فِي حَوَائِجِهِمْ أَوْلِيكَ الْأَمِنُونَ مِنْ
عَذَابِ اللَّهِ

*Inne lillâhi ‘ibâden ihtessahüm bi-havâici’n-nâsi yefze’u’n-nâsu ileyhim fî-havâicihim ü-lâike’l-âminûne min ‘azâbillâhi.*¹⁸

Bu da Abdullah b. Ömer *radiyallahu anh*’dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf. Peygamber Efendimiz buyurdu ki;

“Allah’ın öyle kulları vardır ki Allah bu kulları öteki insanların ihtiyaçlarını karşılamak vazifesiyle özel bir vazifeyle vazifelendirmiştir.”

Bu kulların işleri öteki kulların ihtiyaçlarını karşılamaktır. İnsanlar ihtiyacı olduğu zaman giderler, onların kapısını çalar. Allah lütfedecek ya o kullarına! Onların eliyle lütfeder. Vasıta onları yapıyor. Allah’ın böyle kulları vardır. İşte böyle insanların ihtiyaçlarını karşıladığı kullar;

Ü-lâike’l-âminûne min ‘azâbillâhi. “Allah’ın azabından uzak olacaklar, emniyette olacaklar, âhirette azaba uğramayacaklar.”

Bu hadisten bize çıkan ders nedir?

¹⁸ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 129, r. 2.

Başka insanların ihtiyaçları, sıkıntıları olduğu zaman o ihtiyaçları sıkıntıları gidermeye, onlara ikramda bulunmaya, onlara elinizden geldiğince maddeten yardım etmeye, mânen yardımcı olmaya gayret etmemiz lazım. Demek ki öyle yaptığımız zaman Allah bizi azaptan koruyacak. O halde insanlara [hizmete] koşmalıyız. Birisi gelip bizden bir şey istedi mi bizim de durumumuz müsaitse fırsat bilmeliyiz; “Al kardeşim, buyur; haydi bakalım şunu âfiyetle ye, harca. Al bunu evine götür.” diyebilelim.

Benim tanıdığım kimseler var ki dükkanlarına ihtiyaç sahipleri geliyormuş, bir tezgah-tar daima kumaş ölçüyor, gelene cart bir elbiselik kesiyor veriyor, cart bir elbiselik kesiyor veriyor. Bir tezgahtarın işi bu. Kapı hiç eksik olmuyor;

“Ee, hep bana mı geleceksiniz ya! Başka kumaşçı mı kalmadı? Gidin birazda başkasından isteyin.” demiyor.

Neden?

Herkesin onlara gelmesi iyi bir şeydir. Çünkü böyle insanlar gelip ihtiyaçlarını ona arz

ettiğine göre Allah'ın seçkin bir kulu olmuş oluyor. Ne güzel! Onun için size birisi gelip ihtiyacını arz ettiği zaman “ah oh!” etmeyin, yüzünüzü buruşturmayın. Bilin ki siz ona yardım edince Allah da sizi azabından kurtaracak, âhîret ihtiyaçlarını giderecek; onu ganimet bilin. Hani dükkân sahipleri dükkanda yazıyorlar ya; “Müşteri velînimetimdir.”

Nasıl velînimeti oluyor?

Para sende mal sende, o sana geliyor sende bir şey istiyor, satıyorsun. Velînimetimdir çünkü müşteri olmazsa ne satacağım ne kâr edeceğim. “Eğer ihtiyaç sahibi insan bana gelmese benim de sevap kazanmam mümkün olmayacak” diye düşünüp o ihtiyaç sahiplerine yumuşak davranmalı, boş çevirmemeli. Peygamber Efendimiz; “Atı üzerinde gelse bile boş çevirmeyin.”¹⁹ diyor. Az çok bir şeyler verin.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri kendisi öyleydi. *Şifâ-i Şerîf*'te yazıyor ki;

Bir keresinde 90 bin altın getirdiler. Şöyle bir çarşaf gibi bir örtünün üstüne yığıl tepeleme altını. Para! 90 bin altın, saymakla bitmez! Gelene verdi, gidene verdi, dağıttı dağıttı dağıttı dağıttı... bir şey kalmadı.

“Yahu biraz saklasak!?” deriz biz olsak. “Biraz da yarına kalsa şu işe kullanırız.” deriz.

Hiç bir şey kalmadı. Ondan sonra birisi geldi. Ona da dedi ki;

“Şimdi elimde hiçbir şey kalmadı, bitti. Biraz bekle bir şey gelirse onu da sana vereyim.”²⁰ Yani yok demiyor. Bekle de gelince onu da sana vereyim.

Efendimiz bir keresinde güzel bir elbise giymişti. Çok da yakıştı. Güzele zaten her şey yakışır da... Fakat çok güzel bir elbiseydi, kumaşı vesairesi güzel. Birisi;

“Aman yâ Resûlallah! Ne kadar güzel bir elbiseymiş, bunu bana versene!” dedi.

“Al.” dedi, çıkarttı verdi.

Biz de böyle elimizden geldiğince cömert olalım. Allah'ın kullarına şefkatli merhametli

olalım. Elhamdülillah bizim memleketimizde herhalde oldukça iyi durumlarda, fakiri bile yine iyicedir. Fakat kıyı kenar kasabalarda yoksullar olabiliyor; yiyecek ekmeği, yatacak yeri olmayanlar bulunabiliyor; onları aramalı. İnsan kendi memleketinin yani kasabasının, köyünün fakirlerini daha iyi bilir. Onları kollayıp onlara zekâtını vermesi, hayrını yapması daha uygun olur. Hele hele şu Afrika'nın, Hindistan'ın, Asya'nın çok fakir, çok mahrumiyetli yerleri var. Mümkün olsa da gemilerle buradaki fazla patatesleri, soğanları doldursak da oralara göndersek, o kardeşlerimiz faydalansa...

Irak'ta harp olduğu için meyve de yok tabii. Bizim o giden hacılara, umrecilere müracaat ediyorlarmış; bir elmayı bin beş yüz lira, iki bin lira, üç bin liraya alıyorlarmış. Bir elma yani! Onların verdikleri paraya göre ölçüyor-sun bizim bir elmamız o kadar. Bizim hacı efendi veya umreci, umreye giden kardeşimiz yolda yemek için almış yanına, onlar yalvarıp parayla alıyorlarmış. Biraz böyle sepetle götür-enler filan bayağı bir sermaye kazanıyormuş ordan. Yazık!

Neden?

Yok memleketlerinde.

Ama o da Allah'ın bir cezası. Eskiden Bağdat bizim bir vilayetimizdi;

Ne diye ayrıldık?

Düşman ayırdı.

Niye birleşmedik, niye sonradan gelip birleşmedi?

Onun elması yok açlıktan kıvranıyor, bizim elmalar burada çürüyor. Onun petrolü çok; biz burada petROLSÜZLÜKTEN kırılıyoruz. Bir arada olsak her şeyimiz olacak; tereyağı, unu, şekeri olacak, her şeyi olacak helvayı yapacağız ama Allah hepimize bir şey vermiş ötekisini vermemiş. Kardeş olmamızı istiyor. Kardeş olalım diye...

Şimdi Suriye, Irak, Ürdün, Suudi Arabistan, Mısır, Libya bizim olsa Libya'nın başına bu dert de gelmez. Birlik olduğu zaman mutluluk da olur. O Afrika'daki kardeşlerimiz de açlıktan kırılmaz, ölmezler. Biz buradan fazlasını alırız oraya göndeririz.

Onun için Allah ağız tadı versin. Birlik beraberlik, iman selametliği versin, içinize hayr u hasenât yapmak şevki aşkı versin. Cümlemize helal kazançlar nasip eylesin. Helal kazançlarımız ile hayrât u hesanât yapmayı, ölmeden sadaka-i câriyeler tesis etmeyi; hanlar, çeşmeler, köprüler yaptırmayı, camiler bina etmeyi cümlemize Rabbimiz nasip eylesin.

e. Sadaka Ve Zekat Vermekle Mal Azalmaz

إِنَّ لِلَّهِ عِبَادًا اخْتَصَّهُم بِالنِّعَمِ لِمَنَافِعِ الْعِبَادِ يُقِرُّهُمْ
فَمَنْ بَخِلَ بِتِلْكَ الْمَنَافِعِ مِنَ الْعِبَادِ نَقَلَ اللَّهُ تِلْكَ
النِّعَمَ عَنْهُمْ وَحَوَّلَهَا إِلَىٰ غَيْرِهِمْ

*Inne lillâhi ‘ibâden ihtassahüm bi’n-ni’ami li-menâfi’i’l-‘ibâdi fe-men bahile bi-tilke’l- menâfi’i ‘ani’l-‘ibâdi nakalallâhu tilke’l-ni’am ‘anhum ve havvelehâ ilâ ğayrihim.*²¹

Bu hadîs-i şerîf de demin okuduğumuzun devamı, mana bakımından bir tarafını

²¹ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 129, r. 3.

açıklıyor. Abdullah b. Ömer'in naklettiğine göre Peygamber Efendimiz buyurmuş ki;

“Allah’ın öyle kulları vardır ki Allah onlara nimetleri bol bol vermiştir.”

Nimet ehlidir. Zengindir, malı mülkü vardır, parası vardır.

Ama niçin bu?

Sırf kendisi yesin, yan gelsin yatsın, göbek şişirsin diye değil;

Li-menâfi’i’l-‘ibâdi. “Öteki kullar faydalansın diye...” Onlara bol bol nimet verilmesi öteki kullara da hayır yapsın da onlar da faydalansın diyedir.

Fe-men bahile bi-tilke’l- menâfi’i ‘ani’l-‘ibâdi. “Bu öteki kullara fayda vermek hususunda cimrilik, sıklık yapan vermeyenin...” *Nakalallâhu tilke’l-ni’am ‘anhum.* “Allah elinden nimetleri alır, o nimetleri bir başka kula verir.” Sen cimrilik ettin vazifeni yapmadın; bu nimetlerden başka fakirleri istifade ettirmedin; ver bakalım! “Alır başkalarına verir.” buyuruyor Peygamber Efendimiz.

“Ve o nimetleri götürür başkalarına ihsan eder.” Onun için aslında hayır hasenât yapan insan kendi elinde nimetin kalmasını da garantilemiş oluyor.

Biliyorsunuz her zaman söylediğim, hatırımda olduğu için sık sık öne sürdüğüm bir hadîs-i şerîf var. Allahu Teâlâ hazretlerinin sevgili peygamberi hak resûlu Muhammed-i Mustafâ yemin ederek buyuruyor ki: “Vallahi sadaka vermekle mal azalmaz. Vallahi sadaka vermekle zekât vermekle mal azalmaz.”²²

Ne demek?

Allah onu çoğaltacak. Sen ver Allah sana daha çoğunu verecek demek.

İstanbul’da bir kardeşimiz var. Geçen gün de konuşması geçti. Acayip bir insan.

Biz ne kadarını veririz?

Elimizdeki malımızın onda birini, yüzde birini, yüzde ikisini üçünü veririz.

Bu adam acayip bir adam; çok zengin. İhtiyacı kadarını alıyor gerisinin hepsini veriyor! Tövbe!.. Yani akıl alacak bir şey değil!

Kendisinin yaşaması için çoluk çocuğu için ne kadar lazım onu ayırıyor. Yüzde doksan beşini veriyor belki.

Ama nereden başlamış?

Çok küçükten başlamış işe. Şimdi çok muazzam bir ticarethane sahibi olmuş.

Neden?

Verdiğinden Allah arttırıyor. O da arttığını gördüğünden imanı kuvvetlenmiş, vermenin zarar getirmediğini bilakis fayda getirdiğini biliyor; korkmadan veriyor.

f. İnsanın Hayır Yapmaktan Korkması, Şeytandandır

İnsanın hayır yapmaktan korkması nereden geliyor?

Şeytandan geliyor. Şeytan korkutuyor.

Bu akşam birisini anlattılar bana ki gayr-i meşru gibi bir şeyler yapıyormuş da yani imanına, vicdanına uymayan ters işler yapıyormuş da;

“E ne yapayım!” diyormuş. Yani, “Böyle yapmazsam beni buradan atarlar dağda çobanlık mı yapayım?”

Vallahi de billahi de dağda çobanlık yapsa daha iyidir. İmanla göçecek, Allah hesap sormayacak. Yani imanına aykırı vicdanına aykırı iş yapmaktan dağda çobanlık yapmak daha iyidir.

Ne var?

Çobanlığı pek çok peygamberler yapmış, ne olur yani! Haram yemek, vebal yüklenmek doğru değil. Âhirete boynu bükük, yüzü kara gitmek doğru değil ama onu anlamıyor; şeytan onu korkutuyor.

Yan cebime koy!

Geleni yan cebine koyuyor.

Ya haram!

Aldırmıyor yan cebine koyuyor.

Olmaz.

Ama ötekisi geleni veriyor; Allah daha çok veriyor.

Kitaplarda eskilerden birisini anlatırlar ki, birisi aksakallı, ârif, kâmil bir hoca efendiye gelmiş;

“Efendim bir derdim var. Size açmak istiyorum, fikrinizi almak istiyorum” demiş.

“Söyle evladım.” demiş o da.

“Efendim bizim evde bolluk bereket taşıyor. Küpler yağlar taşıyor. Unlar buğday ambarda taşıyor. Dolu!.. Vermekle bitiremiyoruz. Her tarafta bir bereket, korkuyorum acaba bu istidrac mı?” demiş.

Malum istidrac diye bir hadise var ki; Allah sevmediği kulları biraz bir şeyler veriyormuş gibi oyalar, birden başına bir tokmak, bir büyük belâ... Kârun’un yerin dibine geçirildiği gibi.

O öyle mi acaba?

سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ
وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ

*Senestecricühüm min haysü lâ ya'lemûne ve ümlî le-hüm inne keydî metînün.*²³ Âyet-i kerîmesindeki duruma mı düşünüyorum acaba diye gelmiş hoca efendiye bolluğundan korktuğundan sorgu sual açıyor. Herkes yok, bir şey olmadığı zaman;

“Aman benim bir şeyim yok. Biraz bir şey ver hoca efendi.” diye gelir, o da;

“Bu bolluk nereden geliyor acaba Rahmanî mi, şeytanî mi? İstidrac mı, kerâmet mi?” filan diye böyle sormuş. O da;

“Evladım sen şimdi git, bir hafta sonra gel. Ama bu bir hafta içinde sokaklarda ekmek ye. Ekmeğin üstüne bir şeyler sür, sokakta ye, öyle gel” demiş. Bir hafta sonra adam yine gelmiş;

“Efendim ben sizin dediğiniz tedbiri yaptım ama daha evimdeki nimetler beter bol-laştı.” demiş.

E ne oldu? Sen dışarıda ekmek yemedin mi?

Yedim.

²³ 68/Kalem, 44-45.

Nasıl yedin anlat bakalım.

Efendim kimse ekmek olduğunu anlamasın diye saklaya saklaya yedim. Şurama bir örtü şey yaptım kırıkları yere düşmesin diye şöyle örtünün arkasına saklayarak ısıtırıp öyle yedim. Kimse görmeden, kırığı yere düşmeden... Yalnız bir kere ısıtırken bir kırık sıçradı, yere düştü. Bu kırığa kimse basmasın diye oralarda aradım, aradım bulamadım. Bulamayınca etrafını kimse basmasın diye küçük taşlarla çevirdim. İşte bu kadar. başka bir şey hatırlamıyorum.” deyince;

“Sırtını sıvazlayarak evladım haydi git! Seninki Allah’ın lütfu, isticrac değil. Sen bu edeple, bu terbiye ile çok daha nimetlere erersin.” demiş.

Rabbimiz bizi öyle edepli, hassas, ârif, kâmil kullardan eylesin.

إِنَّ لِلَّهِ عِزًّا وَجَلًّا حُرْمَاتٍ ثَلَاثًا مَنْ حَفِظَهُنَّ حَفِظَ اللَّهُ
لَهُ أَمْرَ دِينِهِ وَدُنْيَاهُ وَمَنْ لَمْ يَحْفَظْهُنَّ لَمْ يَحْفَظِ اللَّهُ
لَهُ شَيْئًا: حُرْمَةُ الْإِسْلَامِ وَحُرْمَتِي وَحُرْمَةُ رَحِمِي

*İnne lillâhi azze ve celle hurumâtin selâsen men hafizahünne hafizallâhu lehû emra dînihî ve dünyâhu ve men lem yehfazhünne lem yehfazillâhu lehû şey'en hurmetü'l-islâm ve hurmetî ve hurmetü rahimî.*²⁴

Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfte;

“Allahu Teâlâ hazretlerinin üç tane ihtiram edilmesini istediği şeyi vardır. Kim bu hürmet edilmek ihtiram gösterilmek, korunmak gereken şeyleri korursa Allah da onun dinini de dünyasını da korur. Kim bunları korumazsa Allah'ta onun hiçbir şeyini korumaz.” diyor.

Nedir bu korunması gereken şey[ler]?

Hurmetü'l-islâm. “Müslüman olmanın, İslâm'ın hürmeti.”

Bu ne demek?

Müslümanlığa hürmet göstermek, İslâm'a zarar getirecek bir iş yapmamak, müslümanlara hor bakmamak ve onlara hürmet etmek.

Ve hurmetî “Ümmetime benim hatırım için ihtiram, saygı göstermek, ona kötülük etmemeye çalışmak.” *Ve hurmetü rahimî.*

²⁴ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 129, r. 4.

“Benim akrabama, evlatlarıma, torunlarıma, sülaleme ihtiram göstermek onlara haksızlık etmemek.”

Biliyorsunuz Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz’in Hz. Hüseyin *radiyallahu anh*’ten Hasan *radiyallahu anh*’ten evlatları geldi geçti. Hz. Hasan ve Hüseyin başta olmak üzere bu dünya ehli insanlar torunlarına çok haksızlıklar yaptı. Çok haksızlıklar oldu. Onları tabii Allahuâlem Efendimiz bildiğinden böyle tavsiyede bulunmuş.

Peygamber Efendimiz’i severiz, sevdiklerini de severiz. Ona bağlı olan her şeyi de severiz; sakalını da severiz, öperiz, türbesini de ziyaret etmeyi şeref biliriz, adı anılınca da salât ü selâm getiririz. Sünnetini de severiz, ümmetini de severiz. Bir şey onun oldu mu, her şeyini severiz. Adını da severiz, herşeyini severiz. “Adı güzel kendi güzel Muhammed.” diye ilahileri yana yakıla söyleriz. Rabbimiz bizi bu sevgide yüksek derecelere erdiresin.

إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى مَلَائِكَةً سَيَّاحِينَ فِي الْأَرْضِ يُبَلِّغُونِي
مِنْ أُمَّتِي السَّلَامَ

*İnne lillâhi teâlâ melâiketen seyyâhîne fi'l-ardı yübelliğûnî min ümmeti's-selâme.*²⁵

Abdullah b. Mesud *radıyallahu anh'*ın bildirdiğine, rivayet ettiğine ve sahih kitaplarda yazıldığına göre Peygamber Efendimiz buyurmuş ki;

“Allah'ın seyahat edici, hareketli, gelip gidici melekleri vardır. Bu melekler yer yüzünde dolaşırlar, ümmetimden yaptıkları salât ü selâmı bana tebliğ ederler getirirler.”

Kim dünyanın neresinden Peygamber Efendimiz'e salât ü selâm getirirse melekler onu Resûlullah Efendimiz'e götürürler. Ve Peygamber Efendimiz'in başka hadîs-i şerîflerinde geçiyor ki; “Allahu Teâlâ hazretleri bana ruhumu iade eder, o selama ben canlı olarak *ve aleyküm selam* diye selama selamla mukabele ederim.”²⁶ buyuruyor. “Ve bana salât ü selâm edenlerin adını yanımdaki nurdan bir sahife-i beyzaya; ismiyle, babasının adıyla,

²⁵ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 129, r. 5.

²⁶

memleketiyle kaydederim.”²⁷ diye hadîs-i şerîfler var.

Onun için Peygamber Efendimiz’e salât ü selâmı çok edici olalım. Bu mânevî şeyin aslı da böyledir. Tabii elbet böyle olmak gerekir. Allahu Teâlâ hazretleri her şeye kadirdir, elbette salât ü selâm [karşılıksız] kalmaz.

Allah’ın evliyası için mesafe bahis konusu olmuyor da, tayy-i mekân oluyor da... tâ uzaklardan Hz. Ömer *radiyallahu anh*’ın emrini Sâriye adlı komutana ulaştırıyor da Allahu Teâlâ hazretleri. “Yâ Sâriye! Dağa dikkat et! Dağa dikkat et!” diye 300 mil mesafeden, 30 günlük yoldan harbeden İslâm ordusunun komutanına; “Arkandan düşman geliyor. Dağa dikkat et, dağa çekil yâ Sâriye!” diye seslenen Hz. Ömer’in sesini; Allah, ta o kadar uzaktaki Sâriye adlı komutana duyuruyor da Peygamber Efendimiz’e buradaki salât ü selâmı duyurmaz mı! Elbette duyurur.

Allahu Teâlâ hazretleri bizi salât ü selâmı çokça eyleyenlerden, Efendimiz’in şefaatine

erenlerden, böylece havz-ı kevseri başında livâü'l-hamdi altında toplananlardan eylesin.

إِنَّ لِلَّهِ مَا أَخَذَ وَلَهُ مَا أُعْطِيَ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ
مُسَمًّى فَمُرَّهَا فَلْتَصْبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ

*Inne lillâhi mâ ehaze ve lehû mâ a'tâ ve küllü şey'in 'indehû bi-ecelin müsemmâ femürhâ fe'l-tasbir ve'l-tahtesib.*²⁸

Peygamber Efendimiz Üsâme b. Zeyd *radıyallahu anh'*ın rivayet ettiğine göre, sahih hadis kitaplarına göre; buyurdu ki;

“Allah’ın aldığı Allah’ındır.”

Alırsa Allah alır, verirse Allah verir. Aldığı Allah’ın hakkıdır, almak hakkıdır alabilir. Verdiğini vermek hakkıdır, verebilir. “Her şey O’nun huzurunda O’nun yanında, nezdinde belli bir müddettedir.” Her şeyin bir takdiri belli bir zamanı vardır.

“O kadına git söyle sabretsin, ecr ü sevabını Allah’tan beklesin.” dedi Peygamber Efendimiz.

²⁸ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 129, r. 6.

Bu niye dendi? Bu kadın kimdi?

Bu kadın Peygamber Efendimiz'in sevgili kızlarından, kerîmesi Zeynep *radiyallahu anhâ* validemizdi. Çocuğu olmuştu. Çocuğu hasta-landı, ölmek üzere. Babası Peygamber Efendi-miz'e haber gönderiyor ki torunun çok hasta, ölmek üzere. Peygamber Efendimiz'in cevabına, metanetine, takdir-i ilahîyeyi karşılama-sına, söylediği söze bak!" Bir kere daha, bu ha-disenin böyle olduğunu anladıktan sonra bir daha söyleyeyim.

"Allah'ın aldığı Allah'ın hakkıdır, dilerse alır; verdiği de Allah'ın hakkıdır, dilerse verir." Vermek, almak onun şânındandır. "O'nun yanında her şeyin belli bir zamanı vardır." Belli bir eceli, müddeti vardır. "Sen o kimseye söyle." Kızı için diyor, kızına söylenmesini emrediyor. "Sabretsin, sevabını Allah'tan bekle-sin."

Demek ki evlat ölüyor. Acı bir şey ama ev-lat öldüğü halde Peygamber Efendimiz biliyor ki Allah'ın takdiriyledir kazasıyladır, kaderiy-ledir. O bakımdan sabretmesini emrediyor.

Bir çok insanlar da vardır ki kaderin esrarını bilmez. Alanın Allah verenin Allah olduğunu düşünmez; isyana kalkışır, feryâd ü figâna başlar, yaka yırtar, saç baş yolar, olmadık sözler söyler, çok pişman olacağı işler eder.

Her şey Allah'tan olduğuna göre sabretmeye de alışalım. Çünkü bu dünya hayatı ölümlüdür. Bu dünya hayatında zevklerle elemeler karışıktır. Bazı gün hava açık olur, bazı gün güneşli olur, bazı gün yağmurlu olur. Bazen soğuk, bazen sıcak olur. Bazen insana üzüntü gelir, bazen sevinç gelir. Bazen işi rast gider, bazen ters gider. Bunların hepsi imtihandır. Kötü gittiği zaman sabredeceğiz. İyi gittiği zaman şükredeceğiz. Her ikisinde de sevap vardır. *Fe'l-tasbir ve'l-tahtesib*. “Sabretsin, sevabını Allah'tan beklesin.” diyor. Sabreder sevabını Allah'tan beklerse ecir kazanır. Sabretmezse o zaman sevap kazanamaz üstelik vebale uğrar. Hadîs-i şerîfte geçiyor ki;

“Benim takdirime razı olmayan benim mülkümünden defolsun çıksın, gitsin.”²⁹

Allah'ın mülkünden nereye gideceksin, her yer onun mülkü! Yani Allah'ın kovulmuş kulu oluyor. Madem benim takdirime razı olmuyor diye defolsun gitsin!.. O halde hayat veya ölüm... Ne yapalım! Her şey, her şey insanoğlu içindir, Allah'ın takdiridir.

Rabbimizden hayırlar takdir etmesini, bizi hayırlara erdirmesini dileriz. Hayatın hayırlı olduğu müddetçe bizi yaşatsın. Hayırlı bir tarzda ömrümüzü hitâme erdirsin. Ölüm hak ve hayırlı olduğu zaman bizi hayırlı bir tarzda âhirete göçürtsün. Huzuruna sevdiği, hayırlı, yüzü ak, alını açık kullar olarak varmayı nasip eylesin.

إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى مَلَكًا يُنَادِي عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ: يَا بَنِي آدَمَ
قُومُوا إِلَيَّ نِيرَانِكُمْ الَّتِي أَوْقَدْتُمُوهَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ
فَأَطْفِئُوهَا بِالصَّلَاةِ

*İnne lillâhi teâlâ meleken yünâdî 'inde külli salâtin yâ benî âdeme kûmû ilâ nirânikümü'l-letî evkattümûhâ 'alâ enfüsiküm fetfiûhâ bi's-salâti.*³⁰

³⁰ Gümüşhânevî, *Râmûz*, 129, r. 7.

Bu hadîs-i şerîfi çok iyi dinleyin, hatırı-
nızda çok iyi tutun. Peygamber Efendimiz bu-
yuruyor ki;

“Allahu Teâlâ hazretlerinin bir meleği
vardır ki her namaz vaktinde şöyle seslenir.”
Namaz vakti geldi mi; öğle, ikindi, akşam,
yatsı, neyse... “Her namaz vaktinde o melek
şöyle seslenir; Ey âdemoğulları, ey insanlar!
Kalkın kendi nefsinizin aleyhine yakmış oldu-
ğunuz ateşleri söndürmeye! Onları namaz kıla-
rak söndürün.” Kendinizin elinizle yaktığınız
ateşleri namazla söndürmeye kalkın.

Şimdi bu ne demek?

Biz eksikli, kusurlu, cahil kullarız. Biz Al-
lah’ın kuluyuz ama kulluğundan habersiziz. Bi-
lerek bilmeyerek nice günahlar işleriz, nice
hatalara dalarız, nice kabahatler işleriz. Ce-
hennemlik olmayı, ateşlerde yanmayı hak
eder duruma düşeriz. Ateşi kendi elimizle ya-
karız.

Neden?

Kabahati kendimiz işledik, günaha kendi-
miz daldık; suçluyuz. Ateşi kendimiz yaktık.
Ama geçen haftaki hadîs-i şerîfte de geçtiği

gibi; “Her namaz bir evvelki namaz ile aradaki günahların keffaretine sebep olur.”³¹ Yani onu sildirir. Onun için bu melek de sesleniyor ki; “Ey âdemoğulları! Şu aleyhinize yanmış olan ateşi namaz kılarak söndürün.” Namaz kıldınız mı o ateş söner, cehenneme düşmekten kurtulmuş olursunuz. Bu namazın çok önemi vardır.

İşbu dinin direğidir bu namaz.

Mü'min olanlar anı elden komaz.

Öyle insanlar vardır ki iki eli kanda olsa, çok mühim işi olsa namaz vakti geldi mi kendini o işten ayırır; namazını kılar. Ne mutlu onlara! Nice insanlar da vardır ki aman şu işi bitireyim, aman şu işi bitireyim derken namazları kaçıırır kaçıırır kazaya bırakır; ya akşam kılar ya da akşam da kılmaz. Vaktinde kılacaksınız! Evvel vaktinde namazı kılacaksınız. Çünkü bir ateş yanmıştır senin için, seni yakmaya hazırlanıyor; söndürmen lazım. Evinin bir köşesinde bir ateş başlasa; aman evim yanacak, çocuk çocuğum yanacak, eşyam gidecek diye hemen kovayı dökersin. Her namaz vaktinde

senin önünde ışıl ışıl, harıl harıl, alevli alevli bir ateş yanmaya başlıyor; namaz kılınca sönüyor. Yoksa namaz kılmayanların ateşi artık ne kadar çoğalıyor, ne kadar büyüyor oradan kıyas ediverin.

Allahu Teâlâ hazretleri bizi namazdan niyazdan ayırmasın. Bu çok kıymetli bir ibadettir. Müminin miracıdır. Allahu Teâlâ hazretleri bizi kulluğunda dâim eylesin.

SORULAR - CEVAPLAR

Soru: *Receb-i şerîf ayını tam tuttuk, şaban-ı da tutmak istiyorduk. Sonuna doğru iftar edelim mi?*

Cevap: Demin bir söz söyledim ya, Peygamber Efendimiz şaban'ın sonlarına doğru tutmayın da vücudunuz biraz toparlasın demiş diye. Onun için bir kardeşimiz bir soru göndermiş.

şimdi eğer iki ay oruç tutmaya niyet ettiysen veyahut keffâret-i savm'a niyet ettiysen hiç bozmadan devam ettirirsin. Ama şu Receb'te şaban'da oruç tutmak çok sevapmış, ne

kadar tutabilirsem tutayım diye niyet ettiysen Efendimiz'in öteki tavsiyesine uyarak Ramazan'a yakın günlerde tutma. İki aya niyet etmişsen niyetini tamamla, çünkü keffaret orucu arada kesilmez. Arada kesildi mi yeniden sıfırdan başlamak lazım. Yani silinir, yeniden başlamak lazım gelir. Bu iki ay Receb'te Şaban'da çok oruç tutmanın niyeti; "Receb'de Şaban'da çok tutayım da sevap kazanayım." diye serbest ise Şaban'da son günlerde tutma.

Ama bu üç ayları tutmak isteyenler o hadîs-i şerîf'teki tavsiyeye ters hareket etmiş olmamak için; "Ben iki ay keffarete niyet ettim." diye niyet ederler. Hani insan orucu kasden bozarsa, bir günahlı bir iş yapar da bozarsa 61 gün oluyor ya. Altmış gün, iki ay oruç, bir de kazası 61 oluyor ya. Bunu, belki bilerek bilmeyerek ömrümde bir şeyler karıştırmışım dır, bir haltlar yemişimdir diye tutarlar. Yani o niyetle niyet ederler. Öyle bir niyet etmişse tamamlasın, öyle etmemişse bu aylarda oruç tutmak sevaplıdır diye serbestse son günleri tutmasın. Bu iki ay tutacağım diye ahdettiyse onu da yine yerine getirsin.

Soru: *Bir işyerine girdim. Kitap satıyoruz. Peşin alırsan 50 bin; taksitle alırsan şu kadar peşin, kalanı üç ayda şu kadar gibi diyoruz. Bu durumda peşine nazaran fiyat biraz artırıyor. Bu aradaki fark faiz sayılır mı?*

Neden?

Saygılarımla.

Not: *Hiç satış yapmadım, şimdilik satış kurslarına devam ediyorum. Gerekirse, haramsa bu işi bırakabilirim.*

Cevap: Allah razı olsun. Bu kardeşimizin çok güzel soruş tarzı var. Yani bir işi yapıp da ondan sonra sormuyor, başından niyet ediyor. Aferin, çok güzel! Allah razı olsun. Bu hususu biz büyük hocalara sorarak, ulemâdan fikirlerini alarak, fetvalar alarak mecmuamızda yazmıştık. İstanbul'da bu hususta toplantı yapmıştık; bu tarzda satmanın mahsuru yok.

“Neden” diyor, sebebini izah edeyim. Şimdi siz bir dükkana giriyorsunuz, diyorsunuz ki;

“Bu palto kaç?”

“Yirmi beş bin lira.”

“Yirmi bin lira olmaz mı?”

“Yok, idare etmez. Yirmi iki bin liraya verebilirim.”

“Yok yok, 20 bin lira vereyim.”

“Hayır olmaz.”

“Peki hadi bin lira daha vereyim; 21 bin lira olsun.”

“Peki hadi öyleyse al.”

Ne oldu?

Yirmi beş dendi, 20 dendi, bilmem ne dendi. Bu pazarlık oluyor. İlk satış meclisinde konuşma, pazarlık oluyor. O zaman konuşabilir, şartları değiştirebilir söyleyebilir insan. Der ki;

“Bu kitabı nasıl alacaksın? Peşin alacaksan şu fiyata, şöyle alacaksan fiyat şöyledir şöyledir diyebilir. Diyebilir diyor ulemamız. Sordunuz meselenin aslı böyle.

Amma mesela dedi ki;

“Ben bunu altı ayda ödeyeceğim.”

“Peki o zaman fiyatı şudur.”

“Peki yaz senetleri.”

Yazdı, imzaladı. Altı ay içinde ödeyemedi. Oldu dokuz aylı, ödeme uzadı. “O halde üç aylık şu kadar daha artırım.” diyemez. O arttırma faiz olur.

Neden?

İlk pazarlık meclisi değil ki bu. İş bitti, borç sabit. Borcun üzerine vade, üzerine fark koyuyor. O zaman faiz oluyor.

Anlatabildim mi?

Meselenin inceliği burada; ilk mecliste konuşmak pazarlıktan sayılır bir mahsuru yoktur. Takarrur etmiş olan borcu; vadenin değişmesinden dolayı değiştirmek olmaz. O zaman faiz olur.

Allah dinde anlayış nasip etsin cümlemize. Rızasına uygun yaşamayı güzel ameller işlemeyi nasip eylesin.

Bi-hürmeti esrâri sûreti'l-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

26 Recep 1405 / 17.04.1985

Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.

